

„Zrób to z zespołem”

Poradnik zielonych muzyków 🌿

Lokalna produkcja muzyczna, ekologia w studio i na scenie oraz sztuczna inteligencja w promocji artystycznej

„Głosy Lesznówoli”

Cele projektu: rozwój kompetencji muzycznych, cyfrowych i ekologicznych oraz trwałe wzmocnienie lokalnej sceny muzycznej.

Projekt realizowany ze środków Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) dla sektora kultury w ramach Next Generation EU

#KPOdlaKultury #NextGenerationEU #NIMiT

Wstęp – dlaczego ten poradnik powstaje?

Ten e-book to przewodnik stworzony z myślą o lokalnych twórcach, którzy chcą rozwijać swoją pasję w zgodzie z duchem czasu i szacunkiem dla planety. Opiera się na integracji trzech głównych filarów:

Twórczość lokalna i współpraca

Wierzymy, że muzyka najlepiej rezonuje tam, gdzie powstaje. Promujemy współpracę międzypokoleniową i czerpanie inspiracji z najbliższego otoczenia.

Ekologia

Muzyka nie musi obciążać środowiska. Pokazujemy, jak tworzyć i koncertować w sposób zrównoważony.

Cyfryzacja i AI

Nowoczesne technologie nie zastąpią artysty, ale mogą być potężnym narzędziem w procesie twórczym i promocyjnym.

Poradnik podzielony jest na trzy moduły tematyczne, które krok po kroku przeprowadzą cię przez proces tworzenia, ekologicznej produkcji i nowoczesnej promocji.

Rozdział 1 – Budowanie lokalnej tożsamości muzycznej

Odkrywanie własnego brzmienia:

Jak zdefiniować swoją twórczość i tożsamość lokalnego zespołu? Kluczem jest autentyczność. Zamiast ślepo naśladować globalne trendy, poszukaj inspiracji w historii swojego regionu, lokalnych opowieściach i własnych doświadczeniach. To właśnie ten unikalny koloryt sprawia, że muzyka staje się prawdziwa i bliska odbiorcom.

Inspiracje lokalne:

Wykorzystaj dźwięki otoczenia! Technika field recordingu (nagrywania w terenie) pozwala wpleść w utwory szum pobliskich drzew, dźwięki lokalnej przestrzeni czy odgłosy charakterystyczne dla twojej miejscowości. Takie organiczne sample nadają nowoczesnym aranżacjom głębię i niepowtarzalny charakter.

Współpraca międzypokoleniowa:

Muzyka nie zna granic wieku. Integracja młodzieży, dorosłych i seniorów w jednym projekcie muzycznym to szansa na wymianę doświadczeń, łączenie różnych wrażliwości i tworzenie kompozycji, które łączą tradycję z nowoczesnością.

Rozdział 2 – Domowe studio i praca w przestrzeni lokalnej

Adaptacja akustyczna DIY:

Przekształcanie domowego pokoju lub sali prób w funkcjonalne studio nie musi kosztować fortuny. Wykorzystaj grube zasłony, dywany, regały z książkami oraz własnoręcznie zrobione panele z wełny mineralnej, aby zapanować nad niechcianym pogłosem.

Dobór sprzętu (hardware):

Do rozpoczęcia profesjonalnej przygody potrzebujesz minimum sprzętowego:

- **Interfejs audio:** serce twojego studia, wystarczy solidny dwukanałowy model.
- **Mikrofony:** pojemnościowy (do detali i wokali) oraz dynamiczny (odporny na głośne źródła dźwięku).
- **Odsluchy i słuchawki:** zamknięte słuchawki do nagrywania i w miarę neutralne monitory do miksu.

BHP pracy z dźwiękiem:

Ochrona słuchu to podstawa. Rób regularne przerwy (np. 10 minut co godzinę), unikaj pracy na bardzo wysokich poziomach głośności i dbaj o odpowiednią postawę przy biurku.

Rozdział 3 – Nowoczesny warsztat produkcji dźwięku (DAW)

Wybór środowiska pracy (DAW):

Program typu DAW (Digital Audio Workstation) to twój główny warsztat.

- **Ableton Live** – świetny do elektroniki i występów na żywo.
- **Logic Pro** – kompleksowy kombajn dla użytkowników sprzętu Apple.
- **Reaper** – lekki, niezwykle potężny i przyjazny dla budżetu.
- **FL Studio** – doskonały do tworzenia bitów i pracy z pętlami.

Techniki nagraniowe:

Podczas rejestracji wokali zadбай o pop-filtr i odpowiednią odległość od mikrofonu. Gitary można nagrywać przez wzmacniacz (mikrofonem dynamicznym) lub bezpośrednio w linię (DI), co daje elastyczność przy późniejszym nakładaniu wtyczek.

Organizacja sesji nagraniowej:

Dobre nawyki to połowa sukcesu. Nazywaj ścieżki i koloruj je według grup (np. bębny na czerwono, wokale na niebiesko). Zadбай o właściwy routing (kierowanie sygnałów) oraz wyczyszczenie materiału z niechcianych stukotów przed rozpoczęciem miksu.

Rozdział 4 – Sztuczna inteligencja w procesie twórczym

AI jako asystent i partner w kreacji:

Narzędzia generatywne (takie jak Suno, Udio, Magenta czy AIVA) nie zastąpią muzyka, ale są doskonałe do przełamywania blokady twórczej. Pozwalają wygenerować szybkie szkice akordów, zainspirować do nowej melodii lub zaproponować nieszablonowe brzmienia.

Narzędzia wspomagające:

Technologia pomaga też w ratowaniu nagrań. Separacja ścieżek pozwala wyciągnąć wokal z gotowego miksu lub usunąć tło. Oprogramowanie takie jak iZotope RX potrafi automatycznie usunąć szum, kliknięcia czy przestery, ratując unikalne, ale technicznie niedoskonałe ujęcia.

Prawo i etyka AI:

Prawa autorskie w kontekście AI wciąż się kształtują. Pamiętaj, że utwory wygenerowane w 100% przez algorytmy mogą nie podlegać tradycyjnej ochronie prawnej. Traktuj AI jako wsparcie, a ostateczny kształt i własny sznyt zawsze nadawaj samodzielnie jako artysta.

Rozdział 5 – Miks i mastering dla początkujących

Podstawy miksu:

Celem miksu jest selektywność i głębia.

- **Korekcja (EQ):** usuwa dudnienia i zderzenia częstotliwości między instrumentami.
- **Kompresja:** wyrównuje dynamikę, sprawiając, że np. wokal jest stale czytelny i osadzony w utworze.
- **Przestrzeń (Reverb/Delay):** buduje trójwymiarowość, umieszczając elementy blisko słuchacza lub daleko w tle.

Mastering wspierany AI:

Inteligentne procesory (np. iZotope Ozone) potrafią zanalizować twój utwór i zaproponować optymalny punkt wyjścia dla masteringu. Dopasowują balans tonalny i dynamikę pod konkretny gatunek muzyczny, co jest ogromnym ułatwieniem przed publikacją.

Głośność i standardy cyfrowe:

Zrozumienie pojęć LUFS (jednostka docelowej głośności) i True Peak jest kluczowe. Platformy streamingowe mają swoje standardy kompresji. Przygotowując pliki WAV, upewnij się, że twój materiał brzmi dobrze i nie przesterowuje po trafieniu do sieci.

Rozdział 6 – Kompozycja i aranżacja w lokalnym zespole

Od pomysłu do demo:

Jak uchwycić iskrę inspiracji? Nie czekaj na idealne warunki – nagrywaj pomysły na dyktafon w telefonie. Z tych prostych melodii lub rytmów wyłaniają się największe utwory. Przenieś zarys do programu DAW i zbuduj podstawowy szkielet (tzw. demo), aby móc zaprezentować go reszcie zespołu.

Teksty, które rezonują:

Pisanie tekstów to sztuka obserwacji. Czerp z tego, co znasz najlepiej: lokalnych opowieści, codziennych dylematów i relacji z otoczeniem. Szczere teksty, osadzone w znanej twórcom rzeczywistości, najsilniej przyciągają słuchaczy, pozwalając im utożsamić się z przekazem piosenki.

Zespołowa burza mózgów:

Kompozycja to gra zespołowa. Dzielcie się rolami i bądźcie otwarci na kompromisy. Basista może wymyślić świetną partię wokálną, a wokalista zasugerować zmianę rytmu perkusji. Twórzcie przestrzeń w aranżacji – nie każdy instrument musi grać przez cały czas. Zostawcie miejsce, by piosenka mogła "oddychać".

Rozdział 7 – Czym jest zielona transformacja w muzyce?

Wprowadzenie do „green music”:

Branża muzyczna generuje ogromny ślad węglowy – od wydobycia metali do produkcji sprzętu, przez podróże na koncerty, aż po energię zużywaną przez serwownie obsługujące platformy streamingowe. Zielona transformacja to świadome ograniczanie tego wpływu na każdym etapie.

Świadomość ekologiczna artysty:

Lokalna scena muzyczna ma realny wpływ na środowisko. Zmiana nawyków, od sposobu ogrzewania i zasilania miejsca prób po sposób komunikacji z fanami, buduje postawę odpowiedzialności, która może inspirować całą społeczność w twoim regionie.

Rozdział 8 – Ekologiczne studio nagrań i sprzęt

Energooszczędność:

Studio pożera prąd. Optymalizuj to zużycie, stosując oświetlenie LED, wyłączając nieużywany sprzęt z kontaktu, korzystając z inteligentnych listew zasilających i – jeśli to możliwe – przechodząc na taryfy energii ze źródeł odnawialnych.

Zasada 3R (Reduce, Reuse, Recycle) w muzyce:

Ograniczaj, używaj ponownie, przetwarzaj. Zamiast kupować nowe, wybieraj sprzęt używany z rynku wtórnego. Naprawiaj kable i instrumenty zamiast je wyrzucać (korzystaj z prawa do naprawy i wspieraj lokalnych lutników). Upcykling daje drugie życie starym przedmiotom w studiu.

Eko-akcesoria:

Zamień jednorazowe baterie do gitar czy mikrofonów na wysokiej jakości akumulatory. Wybieraj kable w biodegradowalnych opłotach, kostki gitarowe z recyklingu i paski z materiałów wegańskich lub zrównoważonych ekologicznie.

Rozdział 9 – Zielone koncerty i wydarzenia na żywo

Organizacja ekologicznego koncertu:

Planując lokalne koncerty, warto od samego początku uwzględnić aspekty środowiskowe. Zamiast energochłonnych halogenów, wybieraj nowoczesne oświetlenie sceniczne LED, a nagłośnienie skaluj adekwatnie do wielkości widowni i akustyki sali.

Zielona logistyka:

Transport to jeden z największych generatorów emisji podczas imprez. Zachęcaj publiczność i członków zespołu do wspólnych przejazdów (carpooling) oraz korzystania z komunikacji miejskiej lub rowerów, by dotrzeć na miejsce koncertu.

Zero-waste za kulisami i na scenie:

Wykreśl z ridera technicznego jednorazowy plastik. Zadbaj o wodę w kranówkach lub szklanych butelkach, wielorazowe kubki dla publiczności (np. z systemem kaucyjnym), bezwzględną segregację śmieci oraz lokalny, roślinny catering.

Rozdział 10 – Eko-dystrybucja i zrównoważony merchandise

Ślad węglowy dystrybucji:

Zarówno nośniki fizyczne, jak i cyfrowe mają wpływ na środowisko. Jeśli wydajesz płyty, szukaj tłoczni oferujących eco-vinyl (tłoczenie z resztek produkcyjnych) i opakowania z certyfikatem FSC. Przypominaj też fanom, że pobranie utworu offline generuje mniejszy ślad węglowy niż codzienne strumieniowanie z chmury.

Eko-merch:

Gadżety zespołu powinny być etyczne. Koszulki i torby zamawiaj u producentów korzystających z bawełny organicznej. Zamiast drukować setki papierowych ulotek, stwórz cyfrowe programy koncertowe dostępne przez kod QR. Unikaj zamawiania drobnych, niepotrzebnych, plastikowych gadżetów.

Komunikacja ekologiczna:

Informuj fanów o zielonych inicjatywach z pełną uczciwością. Unikaj greenwashingu – mów szczerze o tym, co udało się wdrożyć na lokalnej scenie, a jakie wyzwania środowiskowe jeszcze przed wami stoją.

Rozdział 11 – Dekalog zielonego muzyka

Oto praktyczny zestaw dziesięciu zasad do wdrożenia w codziennej pracy twórczej:

1. Wyłączaj nieużywany sprzęt i listwy zasilające po zakończeniu próby.
2. Kupuj instrumenty z drugiej ręki, a uszkodzone naprawiaj u lokalnych rzemieślników.
3. Zastąp wszystkie jednorazowe baterie akumulatorami.
4. Podróżuj na koncerty jednym autem ze sprzętem (carpooling) lub pociągiem.
5. Wyeliminuj całkowicie jednorazowy plastik ze sceny i garderoby.
6. Twórz odpowiedzialny merchandise (certyfikowana odzież, zero plastiku).
7. Dbaj o to, by kable i akcesoria służyły latami – zwijaj je prawidłowo.
8. Wspieraj platformy internetowe i dystrybutorów zasilanych z OZE.
9. Zastąp tradycyjne, drukowane plakaty nowoczesną promocją cyfrową i kodami QR.
10. Dziel się swoją proekologiczną postawą ze słuchaczami, inspirując ich do zmiany.

Rozdział 12 – Strona WWW i cyfrowa wizytówka zespołu

Obecność w sieci:

Media społecznościowe to wynajęte miejsce w sieci; strona WWW to twój własny, w pełni kontrolowany dom. Profesjonalna witryna zespołu buduje wiarygodność, zbiera całą twórczość w jednym miejscu i uniezależnia cię od kaprysów algorytmów.

Elektroniczne Press Kit (EPK):

To pakiet startowy dla dziennikarzy, bookerów i promotorów. Profesjonalne EPK podpisane pod stronę powinno zawierać: zwięzłą biografię zespołu, dobre zdjęcia w wysokiej rozdzielczości, rider techniczny, wyselekcjonowane utwory (najlepiej linki ukryte) oraz wyraźne dane kontaktowe.

Dostępność cyfrowa (WCAG):

Twoja strona musi być przyjazna dla każdego. Dostępność zgodna ze standardami WCAG (odpowiedni kontrast wizualny, teksty alternatywne dla zdjęć, prosta struktura nagłówków) sprawia, że osoby z niepełnosprawnościami mogą swobodnie zapoznać się z twoją twórczością.

Rozdział 13 – ChatGPT i grafika AI w promocji artystycznej

ChatGPT jako menedżer i copywriter:

Sztuczna inteligencja z powodzeniem pomoże w redagowaniu angażujących wpisów na social media, pisaniu notek prasowych na temat nowej piosenki, tworzeniu spójnej biografii, a nawet w burzy mózgów przy tworzeniu scenariuszy do krótkich form wideo.

Identyfikacja wizualna z AI:

Narzędzia takie jak Midjourney, DALL-E czy funkcje generatywne w programach graficznych umożliwiają samodzielne tworzenie niesamowitych okładek singli, plakatów koncertowych i tła na profile społecznościowe – nawet jeśli nie dysponujecie wielkim budżetem promocyjnym.

Zachowanie unikalności:

Korzystając z AI, ryzykujecie utratę własnego głosu. Zawsze traktuj wynik pracy algorytmu jako punkt wyjścia, a nie gotowy produkt. Modyfikuj wygenerowane teksty tak, by pasowały do waszego żargonu i energii zespołu.

Rozdział 14 – Tworzenie i promocja podcastu muzycznego

Jak nagrać własny podcast:

Podcast to rewelacyjne narzędzie do opowiadania historii stojących za waszymi piosenkami i kulisami prób. Dobry wywiad lub opowieść audio przyciąga najwierniejszych fanów i buduje głęboką więź. Pamiętajcie, by każdy odcinek niósł konkretną wartość – emocjonalną lub edukacyjną.

Struktura odcinka i sprzęt:

Wymagania sprzętowe są mniejsze niż w produkcji muzycznej. Wystarczy dobry mikrofon podłączany przez USB (lub sprzęt z sali prób), zamknięte słuchawki i darmowe oprogramowanie. Ważna jest powtarzalna struktura: spójne muzyczne intro, merytoryczne rozwinięcie i pożegnanie z wezwaniem do działania (tzw. call to action).

Dystrybucja audio:

Gotowy materiał, po edycji usunięciu dłużyzn i zrównaniu głośności, należy wgrać na platformę hostingową dla podcastów. Stamtąd kanał dystrybuowany jest automatycznie do aplikacji takich jak Spotify, Apple Podcasts czy YouTube.

Rozdział 15 – Transmisje online i dostępność

Koncert w trybie hybrydowym:

Transmisja z lokalnego wydarzenia pozwala na dotarcie do widowni z całej Polski, a nawet świata. Do profesjonalnego streamu potrzebujecie szybkiego i stabilnego łącza, programu do miksowania wideo (np. darmowy OBS Studio) oraz zgrania dźwięku z wieloślądu – nigdy nie opierajcie brzmienia na mikrofonie wbudowanym w kamerę!

Inkluzywność w sztuce:

Wydarzenia kulturalne powinny nikogo nie wykluczać. Coraz powszechniejszym standardem staje się zatrudnianie tłumacza Polskiego Języka Migowego (PJM) na koncerty oraz dodawanie generowanych na żywo napisów do relacji wideo, co pozwala osobom Głuchym na pełniejszy odbiór sztuki.

Interakcja z widzami online:

Osoba oglądająca transmisję na kanapie w domu szybko traci uwagę. Oddelegujcie kogoś z ekipy do pełnienia funkcji moderatora, który będzie odpowiadał na czacie, witał nowych widzów i zadawał pytania, budując społeczność w czasie rzeczywistym.

Rozdział 16 – Social media i niezależna dystrybucja cyfrowa

Strategia w social media:

Nie próbujcie prowadzić kont wszędzie na raz, bo braknie wam czasu na tworzenie muzyki. Wybierzcie platformy dopasowane do waszej grupy docelowej. Instagram świetnie sprawdza się w budowaniu spójnego wizerunku, TikTok pomaga łapać nowe zasięgi przez virale, a YouTube to dom dla teledysków.

Dystrybucja na platformach streamingowych:

Brak kontraktu z wytwórnią płytową nie jest przeszkodą. Dzięki cyfrowym agregatorom (np. DistroKid, TuneCore) możecie całkowicie samodzielnie wypuścić muzykę na Spotify, Apple Music i Tidal w zaledwie kilka dni, zachowując 100% praw autorskich.

Newsletter i direct-to-fan:

Pamiętajcie, że zasięgi w mediach społecznościowych są kapryśne. Baza adresów e-mail słuchaczy to bezpieczna przystań. Regularny, osobisty newsletter buduje silną relację direct-to-fan i gwarantuje, że informacja o nowej piosence na pewno dotrze do odbiorców.

Scenariusze działań i ćwiczenia praktyczne

Scenariusz A: Tworzenie utworu z lokalnym samplem (Field Recording + AI)

Czas trwania: 2 godziny (na próbie) | **Cel:** Stworzenie unikalnej bazy brzmieniowej z najbliższego otoczenia.

- Nagraj otoczenie (20 min):** Wyjdź z dyktafonem/telefonem w okolice sali prób (np. park, ulica) i nagraj 3 różne dźwięki (szum wiatru, stukot, odgłosy otoczenia).
- Import i obróbka (30 min):** Wgraj pliki do DAW. Nałóż korekcję (EQ), pogłos oraz efekty pitch-shift, tworząc z nich instrument perkusyjny lub tło (pad).
- Wsparcie AI (30 min):** Wykorzystaj AI (np. ChatGPT/Suno) do wygenerowania koncepcji tekstu lub progresji akordów wokół brzmienia sample.
- Aranżacja (40 min):** Dograjcie żywe instrumenty (gitara, bas, wokal) do podkładu z lokalnym elementem.

Scenariusz B: Plan organizacji zrównoważonego koncertu lokalnego

- Faza 1 (Przed koncertem):** Promocja w 100% cyfrowa (brak ulotek, plakatowanie z kodem QR). Wybór sali z dobrym dojazdem transportem publicznym.
- Faza 2 (Montaż i próba):** Test sprzętu na minimalnym poborze mocy; wyłączenie świateł i nagłośnienia na czas przerw technologicznych.
- Faza 3 (W trakcie koncertu):** Komunikat ze sceny dziękujący za przybycie pieszo/rowerem/zbiorkomem; korzystanie z wielorazowych kubków.
- Faza 4 (Po koncercie):** Rozliczenie śladu węglowego wydarzenia (zliczenie liczby przybyłych osób i zużytej energii) oraz wyciągnięcie wniosków.

Ćwiczenia praktyczne dla muzyków:

1. Audyt ekologiczny sali prób / studia: Wypisz na kartce: ile baterii jednorazowych zużywasz miesięcznie, ile urządzeń zostaje w trybie *Standby* na noc oraz jakie plastiki trafiają do kosza. *Cel:* Wdrożenie 3 zmian redukujących odpady i koszty prądu o min. 20%.

2. Inżynieria promptu – Biografia z ChatGPT: Wpisz w ChatGPT prompt:

ZAŁĄCZNIK 1

Warsztat Praktyczny

"Działasz jako menedżer muzyczny. Napisz zwięzłą, wciągającą biografię (max 150 słów) dla zespołu grającego [GATUNEK]. Nasze brzmienie łączy [CECHA 1] z [CECHA 2].

Wzór Ridera Technicznego i Eko-Hospitality

RIDER TECHNICZNY I EKO-HOSPITALITY ZESPOŁU [NAZWA ZESPOŁU]

1. RIDER TECHNICZNY (EKO-TECH)

- **Zasilanie sceny:** Prosimy o stałe przyłącze prądowe z sieci. Nie akceptujemy generatorów prądotwórczych napędzanych paliwem kopalnym (o ile istnieje alternatywa).
- **Oświetlenie:** Wymagany system oświetleniowy oparty w 100% na oprawach LED.
- **Aparatura odbiorcza:** Zespół korzysta wyłącznie z własnych akumulatorów wielorazowych w systemach odsłuchu dousznego i mikrofonach bezprzewodowych.

2. RIDER GASTRONOMICZNY I ZAPLECZE (EKO-HOSPITALITY)

- **Napoje:** Zakaz dostarczania wody w jednorazowych butelkach plastikowych (PET). Prosimy o dystrybutor z wodą pitną/kranówką lub szklane butelki zwrotne oraz dzbanki.
- **Posiłki:** 100% posiłków cateringowych w wersji wegetariańskiej/wegańskiej, przygotowanych przez lokalnych dostawców.
- **Naczynia:** Sztućce, talerze i kubki wyłącznie wielorazowe (ceramiczne/szklane) lub 100% kompostowalne (papierowe/z otrąb).
- **Gospodarka odpadami:** W garderobie oraz na scenie muszą znajdować się oznaczone kosze do segregacji odpadów (papier, plastik/metal, bio, zmieszane).
- **Transport lokalny:** Jeśli wymagany jest transfer z hotelu na scenę, prosimy o pojazd elektryczny, hybrydowy lub zorganizowanie jednego wspólnego przejazdu.

Checklisty przygotowawcze dla zespołu

Checklista A: Gotowość domowego studia nagrań

- ☐ Zastosowano podstawowe pułapki basowe / panele w narożnikach pokoju.
- ☐ Monitory odsłuchowe ustawione na wysokości uszu, tworzące trójkąt równoboczny z głową.
- ☐ Wszystkie urządzenia podłączone do wspólnej listwy zasilającej z wyłącznikiem.
- ☐ Zestaw akumulatorów AA/AAA naładowany na sesję nagraniową.
- ☐ Utworzony szablon sesji w DAW z pogrupowanymi i pokolorowanymi ścieżkami.

Checklista B: Dzień Koncertu (Eko-Gig Check)

- ☐ Sprzęt zespołu spakowany do jak najmniejszej liczby pojazdów (carpooling).
- ☐ Własne bidony/butelki z filtrem spakowane do torby każdego muzyka.
- ☐ Rider techniczny i eko-hospitality przesłany i potwierdzony przez organizatora.
- ☐ Zestaw zapasowych kabli i akumulatorów przetestowany przed wyjazdem.
- ☐ Kod QR z linkiem do mediów społecznościowych i sklepu z merchem przygotowany do wyświetlenia.

Checklista C: Premiera Utworu / EPK

- ☐ Plik audio wyeksportowany w formacie WAV (24-bit / 44.1 kHz lub 48 kHz).
- ☐ Zmierzony poziom głośności mastera (zgodny ze standardem ok. -14 LUFS dla streamingów).
- ☐ Okładka przygotowana w rozdzielczości min. 3000x3000px (format JPG/PNG).
- ☐ Przygotowane pliki EPK: biografia, zdjęcia prasowe (pion/poziom), linki do audio, dane kontaktowe.
- ☐ Zgłoszenie utworu do cyfrowego dystrybutora z wyprzedzeniem minimum 3-4 tygodni.

Checklista nowoczesnego zespołu i zestawienie narzędzi

Tabela narzędzi cyfrowych:

Kategoria	Rekomendowane aplikacje (Darmowe / Płatne)	Zastosowanie
DAW (Audio)	Reaper, Cakewalk / Ableton, Logic Pro	Nagrywanie instrumentów, miks, edycja
AI Audio	Suno, Moises.ai / iZotope Ozone	Szkicowanie utworów, separacja ścieżek, mastering
Grafika & AI	Canva, CapCut / Midjourney, Photoshop	Tworzenie treści wizualnych, rolek, oprawy graficznej
Dystrybucja	Amuse (podstawowa) / DistroKid, TuneCore	Wrzucanie muzyki na serwery streamingowe

Checklista przed wydaniem utworu / koncertem:

- Zakończony miks i mastering (sprawdzone poziomy LUFS i True Peak).
- Wygenerowane poprawne metadane, tekst piosenki oraz okładka w kwadracie wysokiej rozdzielczości.
- Utwór wgrany do dystrybutora cyfrowego na minimum 3-4 tygodnie przed premierą.
- Zaktualizowane materiały w EPK na stronie internetowej zespołu.
- Przygotowany plan postów i grafik do social mediów na miesiąc w przód.
- Dopracowane eko-aspekty nadchodzącego koncertu promującego wydawnictwo.

Słownik pojęć, podsumowanie i stopka projektowa

Mini-słowniczek pojęć:

- **LUFS (Loudness Units relative to Full Scale):** standard pomiaru i postrzegania głośności utworu w sieci.
- **Stem:** pojedyncza wyizolowana ścieżka (np. sam wokal) lub grupa wyeksportowana z głównego miksu.
- **EPK (Electronic Press Kit):** wirtualna paczka ze zdjęciami, biografią i riderem technicznym zespołu.
- **Prompt:** polecenie tekstowe wpisywane do generatora opartego na sztucznej inteligencji.
- **Ślad węglowy:** łączna ilość gazów cieplarnianych wyemitowanych bezpośrednio lub pośrednio w wyniku danego działania.
- **PJM:** Polski Język Migowy.
- **WCAG:** zestaw ścisłych wytycznych dotyczących dostępności treści i stron internetowych.

Podsumowanie: Tworzenie muzyki, która szanuje otaczającą przyrodę, a jednocześnie odważnie korzysta z innowacji technologicznych, to przyszłość każdej lokalnej i globalnej sceny. Wierzimy, że ten poradnik pomoże wam działać skuteczniej, mądrzej i z korzyścią dla planety, nie tracąc ani uncji artystycznej pasji.

Autorka: Maria Skrzypczyńska-Zagajewska

W procesie redakcyjnym oraz przy układaniu wizji merytorycznej publikacji wykorzystano generatywną sztuczną inteligencję.

